

Наталія Шелевер, к. ю. н.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Україна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Nataliia Shelever, PhD in Law

Uzhhorod National University, Ukraine

PROBLEMATIC ISSUES OF EXECUTIVE PROCEEDINGS IN UKRAINE AND WAYS OF THEIR SOLUTION

The author of the article examines enforcement proceedings as the final stage of court proceedings. The relevance of the chosen topic is noted, and the advisability to study the highlighted issue is pointed out. The author draws attention to the fact that a large number of executive documents in Ukraine is not carried out, and this leads to the loss of sense of justice. The problems of enforcement proceedings that arise in practice are analyzed, and their predetermining factors are indicated. The advisability of reforming of the state executive service in Ukraine is assessed. Due to the European integration intentions of Ukraine the author explores the experience of the leading European countries in this field. A particular attention is drawn to the need to improve the functioning legislation of Ukraine on the issue of executive proceedings. In this regard, the author provides specific proposals to improve the work of state executive service and the ways of solving of particularly problematic issues.

Key words: executive proceeding, state executive service, executive document, compulsory implementation, state executor, collector, debtor.

В Україні виконання рішень судів та інших органів покладається на державну виконавчу службу, яка входить у систему органів Міністерства юстиції України. Суть виконавчого провадження як завершальної стадії судового провадження полягає в тому, що рішення суду повинно бути виконане, інакше втрачається сенс правосуддя. В такому випадку складається ситуація, яка несумісна з принципом верховенства права.

У зв'язку із курсом України на євроінтеграцію одним із першочергових кроків серед інших є реформування органів державної виконавчої служби. Проблемою є те, що переважна більшість судових рішень не виконуються у строки, а деякі залишаються невиконаними взагалі. Зазначимо також, що багато рішень Європейського суду з прав людини виконуються неналежним чином.

Отже в Україні постала потреба у реформуванні органів державної виконавчої служби, і це є першочерговим завданням для нашої держави. Вважаємо, що дослідження міжнародного досвіду з метою удосконалення даного органу є актуальним питанням сьогодення.

Проблеми функціонування Державної виконавчої служби України досліджували Ю.В. Білоусов, І.Л. Бородін, О.Р. Кузь, М.П. Омельченко, М.Й. Штефан, М.М. Шупеня та інші науковці та практики. Ґрунтовні дослідження вітчизняного та зарубіжного досвіду виконавчого провадження містяться також в наукових працях Ч.Н. Азімова, Ю.В. Бауліна, А.С. Васильєва, В.І. Євінтова, І.В. Решетнікової, В.О. Селєзньова, В.В. Яркова.

У виконавчому провадженні здійснюється остаточний захист прав громадян і юридичних осіб, що є фактичним продовженням правозахисної функції суду, хоча це відбувається на підставі «вказівки» суду, наділеного правом робити загальнообов'язкові «висновки», а також на підставі інших виконавчих документів. У даному випадку слід приєднатися до позиції тих учених, які вважають, що безпосередній примус до особи у виконавчому провадженні застосовується не судом і не органом, що входить до його структури. Враховуючи, що захист прав громадян та юридичних осіб здійснює ще цілий ряд державних органів (суд, господарський суд, органи нотаріату,

адміністративні органи), лише у виконавчому провадженні захист прав набуває реального змісту¹.

У Радянському Союзі виконання рішень судів покладалося на судових виконавців, які перебували під юрисдикцією районного суду. Варто зауважити, що в той час виконання виконавчих документів було поставлено на належний рівень. Рішення суду мало загальнообов'язковий характер, а невиконання вимог державного виконавця можна було розглядати як невиконання вимог самого суду. Боржник, наприклад, навіть не уявляв собі, що «рішення суду» можна не виконати. Це пояснюється тим, що населення «мало і відповідальність, і страх перед державою».

З цього приводу колишній голова Державної виконавчої служби Г.В. Стаднік зауважив: « Ми хочемо позбутися радянських анахронізмів і, як показав досвід минулих часів, та практика, що існувала, не принесла позитивного результату. Варто зауважити, що система підпорядкування ДВС судовій системі залишилась в Республіці Білорусь, а в більшості держав це – окремих орган, що опікується виконанням судових та інших рішень. І, з моєї точки зору, цей орган має бути незалежним, оскільки виконавчі дії можуть відбуватися стосовно будь-яких юридичних, фізичних осіб, посадовців та державних органів. Крім того, держава забезпечує примусове виконання не тільки рішень судів, а й інших органів та посадових осіб»².

На даний час великою проблемою українського судочинства є невиконання судових рішень. На нашу думку, це зумовлено низкою причин.

По-перше, в Україні відсутній дієвий механізм притягнення боржника до кримінальної відповідальності. Хоча чинним законодавством вона і передбачається, проте її фактично немає. На практиці часто зустрічаються випадки, коли державний виконавець звертається до правоохоронних органів з поданням про притягнення боржника до кримінальної відповідальності у зв'язку із невиконанням ним судового рішення. Проте дані органи часто «не бачать» вини боржника, висновок – немає складу злочину. Боржник часто мотивує невиконання виконавчого документа тим, що є безробітним, не має змоги працевлаштуватися, тому і не може виконати рішення суду чи іншого органу. Проте він зобов'язується у разі працевлаштування виконати виконавчий документ.

Таким чином, боржник розуміє, що навіть у разі невиконання виконавчого документа він залишиться «непокараним». У зв'язку з цим у процесі виконавчого провадження виникає проблема, яка полягає у відсутності дієвого механізму забезпечення стовідсоткового його виконання. Так, якщо боржник не має доходів, безробітний, не має зареєстрованого майна, то відносно такої особи і виконати виконавчий документ неможливо. У такому випадку державний виконавець повертає виконавчий документ без виконання.

Тоді у нас виникає запитання: « А який тоді сенс правосуддя?» Рішення суду у стягувача є, а виконати його неможливо. У зв'язку з цим ми пропонуємо актуалізувати заходи впливу на боржника, зокрема передбачити можливість вилучення водійських прав, арешт боржника тощо.

Зауважимо, що Закон України «Про виконавче провадження» не позбавляє стягувача права на повторне пред'явлення виконавчого документа до виконання. Проте проблемою є те, що ситуація може повторюватися неодноразово, боржник умисно може не працевлаштовуватися офіційно з тією метою, щоб не виконувати рішення суду. Отже, для її вирішення необхідно вивчати та імплементувати у вітчизняне законодавство досвід провідних європейських країн, про що йтиметься далі.

По-друге, низька заробітна плата державних виконавців призводить до швидкої текучості кадрів. Зазвичай державними виконавцями стають випускники вищих навчальних закладів, які з метою «заробити собі стаж» працевлаштовуються до органу державної виконавчої служби. Відсутність здорової конкуренції при проходженні конкурсу на посаду державного виконавця призводить до того, що дуже часто працевлаштовуються «випадкові» люди з низьким рівнем знань. Окрім цього, відсутність належного фінансування органів державної виконавчої служби спричинює згадану вище проблему – державні виконавці не працюють тривалий час на займаній посаді. Через два-три роки роботи вони працевлаштовуються в банки, прокуратуру, СБУ, займаються приватною юридичною діяльністю тощо.

Отже, необхідною умовою реформування органів державної виконавчої служби має бути підвищення заробітної плати працівників. Це призведе до стимулювання кращого та ефективнішого виконання своїх посадових обов'язків працівниками ДВС та до здорової конкуренції при

¹ Фурса, С.Я., Щербак, С.В. (2002). *Виконавче провадження в Україні*. Навчальний посібник. Київ: Атіка, 22.

² Стаднік, Г.В. (2011). ДВС: новий статус та законодавчі новації. *Бюлетень Міністерства юстиції України*, 3, 7.

проходженні конкурсу на заміщення вакантних посад у органах ДВС.

По-третє, високий рівень корупції у цьому органі часто призводить до зловживань з боку державних виконавців. Тому найважливішим завданням є боротьба з корупцією в органах державної виконавчої служби. Це і є одним із елементів реформи виконавчої служби. Як показує практика, частіше за все деякі питання з виконання виконавчого документа вирішуються боржником чи стягувачем через «своїх»; на аукціонах завжди перемагають «свої» учасники, а незалежні покупці зазвичай позбавляються законного права на придбання майна.

По-четверте, проблемним питанням є і те, що велика кількість виконавчих проваджень реально не виконується. Тому необхідно вживати заходів для повного фактичного виконання виконавчих документів, що є головною метою виконавчого провадження.

По-п'яте, велика завантаженість державних виконавців призводить до того, що належним чином виконати виконавчий документ, провести всі дії вчасно державний виконавець інколи фізично не в змозі.

По-шосте, в Україні відсутня належним чином сформована законодавча база стосовно виконавчого провадження. Це зумовлює непослідовність дій державних виконавців, а також зловживання своїм посадовим становищем. Окрім цього, діюче законодавство містить багато колізій. Доцільним було б прийняття Виконавчого кодексу України, який би систематизував усе діюче законодавство України з питань виконавчого провадження та усунув недоліки. Так, Виконавчий Кодекс прийнятий у Швеції, і він розподіляє справи з примусового виконання рішень прилюдного та приватного характеру.

По-сьоме, «...незважаючи на об'ємний, але водночас відповідний потребам виконавчого провадження перелік прав державного виконавця, є один суттєвий недолік, – фактично виконуючи правоохоронні функції, державна виконавча служба позбавлена статусу правоохоронного органу.

Таке упущення призводить до зниження якості та бажаної оперативності виконання судового рішення. За умови відсутності у державної виконавчої служби статусу правоохоронного органу, життя та здоров'я працівника державної виконавчої служби не є захищеним на належному рівні. Так, у Кримінальному кодексі існують статті, які встановлюють підвищений рівень відповідальності за посягання на майно, здоров'я працівника правоохоронного органу»¹.

По-восьме, проблемним питанням є і менталітет українців. З цього приводу справедливою є думка Г.В. Стадніка. Він зазначає: «Хотів би виділити й ще одну проблему – це менталітет наших громадян, їх небажання платити за тими борговими зобов'язаннями, які в них виникли, або сплачувати адміністративні штрафи. Тобто це не проблема якості роботи виконавчої служби. Вона має лише констатувати факт виконання й, за потреби, займатися примусовим виконанням, для чого ДВС і створена. У нас же виходить так, що добровільно сплачується не більше 10 відсотків боргів. Як на мене, це проблема також і самого суспільства, й тут потрібно змінювати менталітет громадян щодо обов'язковості виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб), а також розуміння невідворотності державного примусу щодо їх виконання»².

Вважаємо, що ця проблема зумовлена низьким рівнем життя українців, правовим нігілізмом, низькою правовою культурою. Тому необхідними кроками є боротьба із безробіттям, підвищення правосвідомості населення, проведення ефективної правової роботи.

Вважаємо, що для вирішення означених нами проблем необхідно провести реформування державної виконавчої служби. Варто зауважити, що такі кроки уже робилися, проте ці зміни завжди були неефективними. З метою якісних змін державної виконавчої служби необхідно, на нашу думку, аналізувати і враховувати позитивний міжнародний досвід.

Першочерговим кроком законодавця, переконані, має бути введення змішаної системи виконання виконавчих документів, тобто необхідно запровадити інститут приватних виконавців.

Як зазначає П.В. Макушев: «...У Великобританії використовується змішаний принцип, тобто існують і судові виконавці-державні службовці й ті, що працюють на підставі ліцензії. Таким чином, стягувач має право вибору звертатися: до державного чи приватного виконавця. Судові виконавці об'єднані в Асоціацію судових виконавців Високого суду Англії та Уельсу. Це саморегульована асоціація, членство в якій є обов'язковим. У Шотландії існують розмежування між шерифом і

¹ Комаров, В., Сібільов, Д., Кравцов, С., Попов, О. (2013). *Виконавче провадження: хрестоматія для студентів факультету №4*. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 549–550.

² Стаднік, Г.В. (2011). ДВС: новий статус та законодавчі новації. *Бюлетень Міністерства юстиції України*, 3, 7.

приставом-посланником. Шерифи-офіцери виконують державну функцію і призначаються головним шерифом у межах певного району. Шериф-офіцер пов'язаний з окружним цивільним судом. У Фінляндії до 1996 р. обов'язки з примусового виконання рішень покладалися на начальника місцевої поліції, окрім поліцейських функцій та функцій прокуратури¹.

Як зазначив заступник міністра з питань виконавчої служби Сергій Шкляр, для прикладу можна взяти приватний нотаріат, який з'явився на початку 90-х. Їм знадобилося 20 років, щоб налагодити ефективну систему. Не слід очікувати, що одразу після прийняття законів з'явиться армія приватних виконавців. На першому етапі це не буде масовий процес, адже спеціалістів треба навчити, створити робочі місця для них, визначитися з округами. Крім того, після прийняття законів треба буде розробити чимало підзаконних актів.²

Верховна Рада України прийняла у першому читанні проект Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (№ 2506а)³ та проект Закону України «Про виконавче провадження» (№ 2507а)⁴, якими запроваджується інститут приватних виконавців.

У відповідності до проекту Закону України «Про виконавче провадження» приватний виконавець здійснює примусове виконання рішень, крім:

1) рішень про відібрання і передання дитини, встановлення побачення з нею або усунення перешкод у побаченні з дитиною;

2) рішень, за якими боржником є держава, державні органи, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні та комунальні підприємства, установи, організації, юридичні особи, які фінансуються виключно за кошти державного або/та місцевого бюджету, або частка держави у статутному капіталі яких перевищує 25 відсотків;

3) рішень, за якими боржником є юридична особа, примусова реалізація майна якої забороняється відповідно до закону;

4) рішень, за якими стягувачами є держава, державні органи;

5) рішень, які передбачають вчинення дій щодо майна державної чи комунальної власності;

6) рішень про виселення та вселення фізичних осіб;

7) рішень, за якими боржниками є неповнолітні особи або фізичні особи, які визнані недієздатними чи цивільна дієздатність яких обмежена;

8) рішень про конфіскацію майна;

9) рішень, виконання яких віднесено цим Законом безпосередньо до повноважень інших органів, які не є органами примусового виконання;

10) інших випадків, передбачених законами України⁵.

Також цим законопроектом передбачається створення Єдиного реєстру приватних виконавців України, фіксування всіх виконавчих дій та процесуальних рішень, спрощення порядку отримання сторонами інформації про виконавче провадження за допомоги електронних сервісів. Окрім того, реєстр створює умови для ефективного звернення стягнення на майно боржників, зокрема проектом передбачено створення Єдиного реєстру боржників для оперативного інформування бізнесу щодо платоспроможності контрагентів, запровадження електронної взаємодії з органами, які здійснюють реєстрацію прав, та направлення постанов про арешт коштів та платіжних вимог до банківських установ у електронній формі, розширення можливості виконавця щодо звернення стягнення на майно та кошти боржників, зокрема на майнові права (корпоративні права, майнові права

¹ Макушев, П.В. Міжнародний досвід правового регулювання діяльності представників державних органів у виконавчому провадженні. *Альманах міжнародного права*. <<http://intlawaalmanac.net/v6/7.pdf>> (2016, січень, 15)

² Реформа виконавчої служби: від корупційних схем до прозорих сервісів. *Комінтернівське районне управління юстиції Одеської області*. <<http://kom.just.odessa.gov.ua/238-reforma-vikonavchoyi-sluzhbi-vd-korupcyniyi-shem-do-prozorih-servsv.html>> (2016, січень, 15)

³ *Проект Закону про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів 2015* (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=2506%D0%B0&skl=9> (2016, січень, 15)

⁴ *Проект Закону про виконавче провадження 2015* (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56268> (2016, січень, 15)

⁵ *Проект Закону про виконавче провадження 2015* (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56268> (2016, січень, 15)

інтелектуальної власності тощо)¹.

Законопроектом передбачається також запровадження інституту судового контролю за виконанням рішень.

Отже, можна зробити висновок, що позитивні кроки щодо реформування органів ДВС, що є однією із умов МВФ, Україна вже робить.

У відповідності до вищезазначених законопроектів стягувач на власний розсуд має право обирати між державною виконавчою службою і приватними виконавцями. На нашу думку, виконання виконавчих документів приватними виконавцями буде більш ефективним, ніж державними.

Ми погоджуємося з думкою І.С. Кузьміна про те, що приватні виконавці:

- суттєво знизять завантаженість ДВС, оскільки у переважній більшості випадків у стягувача буде вибір, куди подати документ для примусового виконання: до органів ДВС чи до приватного виконавця;

- за свій рахунок будуть забезпечувати себе матеріально-технічними засобами (офісне приміщення, оргтехніка, транспортний засіб, витратні матеріали тощо);

- забезпечать конкурентне середовище у сфері примусового виконання, оскільки практично всі категорії проваджень будуть одночасно відноситися як до компетенції ДВС, так і до компетенції приватних виконавців. Відтак це знизить рівень корупції у лавах ДВС та взагалі у цій сфері;

- будуть виконувати примусове виконання на професійній, конкурентній та самоокупній основі.

Вони не залежатимуть від органів державної влади та місцевого самоврядування².

Проте, законодавцю слід врахувати ще і таку обставину, як зловживання приватними виконавцями своїми повноваженнями. З метою уникнення подібних ситуацій необхідно на законодавчому рівні передбачити кримінальну відповідальність при здійсненні ними своїх повноважень.

Окрім цього, слід врахувати, що виконання виконавчих документів призводить до виникнення різних конфліктних ситуацій. ДВС не має права використовувати засоби впливу, які мають правоохоронні органи. Це ускладнює виконання виконавчих документів.

При проведенні виконавчих дій вживаються заходи примусового характеру, що призводить до ризику, оскільки інколи можливий опір, погрози, навіть фізична розправа боржника з виконавцем. Проте ці посадові особи поки що не захищені ні чинним законодавством, ні проектами, які подані до українського парламенту.

Вважаємо, що доцільно було б закріпити на законодавчому рівні право державних та приватних виконавців носити і використовувати за необхідності вогнепальну зброю. Наприклад, у США діє правоохоронний орган Федеральна служба маршалів, яка виконує судові рішення, проводить розшук та переслідування злочинців тощо. Вона має транспорт, сучасну зброю та загони спеціального призначення.

Хоча органи ДВС такими повноваженнями, як у США, не наділені, проте щодо матеріально-технічного забезпечення та озброєння українських виконавців можна вести мову.

Цікаво, що в Канаді відсутнє єдине законодавче регулювання виконавчого провадження. В компетенцію входить розробка правил цивільного судочинства і у відповідності з системою загального права суди можуть самостійно регулювати організацію діяльності судів та встановлювати процесуальні процедури в межах, що не суперечать діючому законодавству. Функції примусового виконання здійснюються державними службовцями (шерифами) або ліцензованими приватними приставами³.

У Федеративній Республіці Німеччині примусове виконання судових або інших актів є

¹ Парламент підтримав пакет законопроектів, який передбачає реформу виконавчої служби і введення інституту приватних виконавців. *Комінтернівське районне управління юстиції Одеської області*. <<http://kom.just.odessa.gov.ua/436-parlament-pdtrimav-paket-zakonoproektv-yakiy-peredbachaye-reformu-vikonavchoyi-sluzhbi-vvedennya-nstitutu-privatnih-vikonavcv-pavlo-petrenko.html>> (2016, січень, 15).

² Кузьміна, І.С. Місце приватних виконавців у системі суб'єктів виконавчого провадження в Україні. <http://www.pap.in.ua/8_2014/42.pdf> (2016, січень, 15)

³ Мальцева, Є.В. (2013). Порівняльний аналіз систем виконавчого провадження в Україні та зарубіжних державах *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Юридические науки»*, 1, 44–48.

державною функцією, яку у відповідності до законодавства реалізують державні службовці – судові виконавці. Їх призначає на посаду голова вищого регіонального суду та керівник окружного суду. Судовий виконавець здійснює свою професійну діяльність незалежно, за свій рахунок та під свою відповідальність, при цьому маючи державно-владні повноваження і статус державного службовця¹.

На підставі наведеного вище, можна зробити висновок, що українському законодавцю варто використати позитивний досвід провідних європейських країн з метою удосконалення чинного законодавства стосовно виконавчого провадження. Зокрема, на нашу думку, варто б збільшити кількість заходів впливу на боржника. Адже, як показує практика, навіть тимчасове обмеження боржника у праві виїзду за кордон є не дуже дієвим способом впливу на нього. Вважаємо, що законодавцю варто б передбачити запропоновані нами вище вилучення водійських прав боржника та його арешт, або інші заходи впливу.

Отже, проаналізувавши діяльність органів державної виконавчої служби в Україні, проблемні питання, що виникають у їх діяльності, досвід провідних європейських держав, ми доходимо висновку, що євроінтеграційні прагнення України зумовлюють необхідність докорінних змін у діяльності ДВС, а саме – введення інституту приватних виконавців. На наш погляд, це буде позитивним кроком у напрямі боротьби з корупцією в цьому органі, а отже забезпечить його ефективну роботу. Пропоновані нами зміни не є вичерпними, тому дане питання потребує подальшого вивчення, а робота органів державної виконавчої служби – удосконалення.

References

1. Fursa, S.Ya., Shcherbak, S.V. (2002). *Vykonavche provadzhennia v Ukraini*. Navchalnyi posibnyk. Kyiv: Atika.
2. Jarkov, V.V. (2008). *Osnovnye mirovye sistemy prinuditel'nogo ispolnenija*. Moskva: Statut.
3. Komarov, V., Sibilov, D., Kravcov, S., Popov, O. (2013). *Vykonavche provadzhennia: khrestomatia dlia studentiv fakultetu №4*. Kharkiv: Nats.un-t «Yuryd.akad. Ukraini im. Yaroslava Mudroho».
4. Kuzmina, I.S. Mistse pryvatnykh vykonavtsiv u systemi subiektiv vykonavchoho provadzhennia v Ukraini. <http://www.pap.in.ua/8_2014/42.pdf> (2016, sichen, 15).
5. Makushev, P. V. Mizhnarodnyi dosvid pravovoho rehliuvannia diialnosti predstavnykiv derzhavnykh orhaniv u vykonavchomu provadzhenni. *Almanakh mezhdunarodnoho prava*. <<http://intlavalmanac.net/v6/7.pdf>> (2016, sichen, 15).
6. Maltseva, Ye.V. (2013). Porivnialnyi analiz system vykonavchoho provadzhennia v Ukraini ta zarubizhnykh derzhavakh. *Uchenye zapiski Tavricheskoho natsionalnoho universiteta im. V.I. Vernadskoho. Seriya «Yuridicheskie nauki»*, 1, 44–48.
7. Parlament pidtrymav paket zakonoproektiv, yakiy peredbachaie reformu vykonavchoi sluzhby i vvedennia instytutu pryvatnykh vykonavtsiv. *Kominternivske raionne upravlinnia yustytisii Odeskoi oblasti*. <<http://kom.just.odessa.gov.ua/436-parlament-pdtrimav-paket-zakonoproektiv-yakiy-peredbachaye-reformu-vikonavchoyi-sluzhbi-vvedennya-nstitutu-privatnih-vikonavcv-pavlo-petrenko.html>> (2016, sichen, 15).
8. *Proekt Zakonu pro orhany ta osib, yaki zdiisniuut prymusove vykonannia sudovykh rishen i rishen inshykh orhaniv 2015* (Verkhovna Rada Ukraini). *Ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukraini*. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=2506%D0%B0&skl=9> (2016, sichen, 15)
9. *Proekt Zakonu pro vykonavche provadzhennia 2015* (Verkhovna Rada Ukraini). *Ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukraini*. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56268> (2016, sichen, 15)
10. Reforma vykonavchoi sluzhby: vid koruptsiinikh skhem do prozorykh servisiv. *Kominternivske raionne upravlinnia yustytisii Odeskoi oblasti*. <<http://kom.just.odessa.gov.ua/238-reforma-vikonavchoyi-sluzhbi-vd-korupcyniyi-shem-do-prozorih-servsv.html>> (2016, sichen, 15)
11. Stadnik, G.V. (2011). DVS: novyi status ta zakonodavchi novatsii. *Biuleten Ministerstva yustytisii Ukraini*, 3, 7.

¹ Ярко́в, В.В. (2008). *Основные мировые системы принудительного исполнения*. Москва: Статут, 470–473.